

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. X. Dexteritas Confessarij in reprehendendis peccatis, adhibita
moderate ſeueritatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT X.

DEXTERITAS CONFESSARII IN REPREEN-
dendis peccatis, adhibita moderatione
seueritatis.

a Luc. 15. 34

2. 2. 7. 33. 4. 4

ATIONIBVS PROXIMO CAPITE ALLATI
vti debent Confessarij ad reprehensionē pœnitentibus
adhibendam, quando id facere expediet: imitantes pre-
dentem Samaritanum, qui saucium seminiuum curauit
non solum a *infundendo* in eius vulnera oleum, quod
lene; sed *vim* etiam, quod mordet. Pro cuius rei deli-
cratione est aduertendum: non esse idem exhortari, cor-
ripere, & reprehendere. Nam *exhortari*, est animum addere ad exco-
tionem eius, quod intenditur, adductis rationibus, ad persuadendam
aptis; *corripere*, est monere de aliqua culpa, vt emendetur; *reprehendere*
autem, est deformitatem peccatorum proponere, cum aliquo modo
asperitatis aut minis, ad pudorem & confusionem excitandam ob-
quæ sunt admissa; & timorem, ne in eadem recidatur. Et hoc est proprium
habentium aliquam auctoritatem supra eum, quem reprehendunt.
Nam subditus bene potest (vt ait S. Thomas) corripere suū Prelatum
monendo cum reuerentia & charitate de defectu ab eo admissio: sed cum
non possit illum punire: ideo propriè non potest illum reprehendere
modo, quem iam diximus: est enim ille modus quidam punitio-
quidem interdum non parua, propter confusionem, quam asperum
verbum adfert: educit enim ruborē, & præ pudore in ipsam facie. At Con-
fessarius, vt pote in suo Tribunali superior quocunque ad se confitenti-
nis causa accedente, poterit vti hoc medio, cum prudenter iudicauerit
id expedire: seruatis tamen subiectis documentis.

SIT PRIMVM, ne asperè reprehendat Pœnitentem, cum is in expo-
candis suis peccatis progreditur etiam si graua sint. Id enim fortè Pœnitentem
deterret ne vltiùs progrediatur; sed reticeat quod cogitauerit
confiteri; idque faciet ob timorem alterius reprehensionis, si illa etiam
manifestet. Quare magnæ prudentiæ est, reprehensionem in finem con-
fessionis conijcere, post explicata scilicet omnia peccata, ex quibus in-
tegram habet notitiam vitæ morum que Pœnitentis. Et propter eandem
causã nõ debet signa aliqua edere admirationis aut stuporis propter re-
dita; aut iræ & indignationis, aut tristitiæ editis suspirijs, aut alijs indicijs,
quæ Pœnitentem possint terrere, & reddere pusillanimum; sed animam
potiùs ei addere vt confitendo progrediatur, laudando eius insignem ve-

dori-

etiam, quam se manifestando obtinet. Quod si ipsemet lacrymas aliquas fundat: ralem adhibeat modum vt intelligatur, id ex meta fieri compassione amica, ac beneuola, vt poenitentem ad similes prouocet: quem admodum Iosue dicebat ad Achan verbis suauissimis: *b Fili mi, da gloriam Domino Deo Israel, & confite. re &c.* Postquam autem Achan confessus est, dicens: *verò ego peccaui: Iosue ostendit in eum iudicis seueritatem, dicens: quia turbasti nos, exurber te Dominus in die hac.* Qui agendi modus, cū in exteriori foro prudēs habeat, multò prudentior est censendus in interiori.

SECUNdVM documentum sit: vt Confessarius circa modum reprehensionum, sit ordinariè potiùs parcus, quàm prolixus; benignus, quàm seuerus: ostendens in eisdem spiritum & affectum paternum, iuxta Regulam à S. Gregorio Nazianzeno his verbis traditam: *Hanc rationem tunc: vt partim illum corrigas, idque leniter & humane, non vt hostis, neque vt durus & rigidus medicus.* Et addit: *habeo medicine regulam. Christi Discipulus os mitis & benigni: qui nostras infirmis aures pertulit.* Exemplum enim Protomedici cęlestis exemplar esse debet ac regula cęterorum medicorum: vt medium seruent in modum que adhibeant prudentię, quem subiiciemus pro Pœnitentijs & Satisfactionibus.

Quo documento præmissio, sit iam tertium: quando pœnitens accedit notabiliter contritus, ac gemēs cum magnis indicijs propositi seruentis, solitæ emendationis: non sunt reprehensiones adhibendę; sed rationibus mollioribus animandus est, ad perseuerandum in concepto proposito: vt illud opere exequatur. Eum in modum, quo Christus Dominus nosse se gessit erga Magdalenam, quam etsi insignem alioquin peccatricem non tamen reprehendit: sed laudauit potiùs, & animum ei adiecit, ob extraordinaria Pœnitentię indicia, quę præferebat, ei dixit: *cremittuntur tibi peccata tua: vade in pace.* Et prodigo filio magna indicia compunctiōnis & humilitatis præferenti, non respondit Pater vnum asperum verbum; sed potiùs *deccidit super collum eius, & osculatus est eum:* quem magna cum animi sui voluptate in domum suam recipit. Cuius ratio est, quia tunc non adest causa & motiuum humanę reprehensionis, cū id præstet diuina. Cū igitur ipsemet Deus Pœnitentem in eius corde reprehendat: non cur hominis reprehensio tunc adhibeatur.

DOCUMENTVM quartum sit: quod erga seniores, magnęq; authoritatis Pœnitētes, siue Ecclesiastici sint, siue Seculares nō sit ordinariè adhibenda asperior reprehensio; sed moderatè ac reuerenter explicandum est, quid expediet, ac deceat nos emēdare. hac enim via & ratione faciliùs obtinetur, quod Confessarius intendit. Eò enim spectat, quod Apostolus dixit Timotheo: *e seniore ne increpaueris; sed obsecra vi Patrem.* Si enim cum hac reuerentia agas: magis eum adstringis ad suum peccatum de-

b Iosue 7.
19. 25.

Oras. 26.
circa finem

c Luc. 7.
44. 48.

d Luc. 15. 20

e 1 Tim. 5. 1.

Epist. 28. ha
betur. D 45.
c licet non
nunquam.
Et c. licet
plerunquo.
f 2. Reg. 12 1

serendum: Et S. Leo Papa idem confirmat dicens: cum Sacerdotes peccant, plus erga corrigendos agat benevolentia quam severitas; plus coortatio quam comminatio; plus charitas quam potestas: nisi delicti atrocitas maiorem exigeret severitatem. Quamuis ipsum initium semper esse debet molle: cum in modum, quem tenuit f Nathan Propheta, dum voluit Dauidem Regem corripere: proposuit enim illi Parabolam quandam, quasi tertii aliqua Persona graue aliquid commisisset: vt ipse Dauid, factum audientem reprehensionem vehementem adhiberet; & grauem statueret poenitentiam qua talis peccator dignus erat. Cumque Dauid seueram satis protulisset sententiam: opportunè Nathan ipsammet reprehensionem, quam ille protulerat, absque aliquo incommodo in ipsummet Regem retorfit.

g Isai. 42. 3.

QVINTVM documentum sit: quod cum Poenitente timidioris, & pusillanimis conscientie; aut ingenij exulcerati, & qui facile commouetur agendum sit etiam cautè & mansuetè: ne aut abiciat animam, aut seueritate exasperetur: iuxta id quod de Salvatore nostro dicitur: g *lapis quem quassatum non coneret, & limum sumigans non extinguet.* Si enim poenitens a sua pusillanimitate contractus accedat: non debet in terram proijci, vt omnino frangatur; sed erigendus potius est, vt abiectionem illam animi reparet: quod si ingenij sit contumacis ac difficilis: non est erigendus exiguus, quem praefert, spiritus; sed erigendus & excitandus: accendatur Dei amore, suumque reparet detrimentum: ostendendo Deo longanimitatem: tolerando & expectando meliorem aliquam opportunitatem, ad magis serio cum eo agendum. Quod enim non obtinetur ab eis in vna confessione, reparabitur in altera; nam medicamentorum frequentia sensum vulnera curat:

Tract. 5. c.
9. 3.
6

SEXTVM documentum sit: erga Poenitentes naturè durioris, & exiguae capacitatis, adhibendas esse reprehensiones asperiores; & inculcandos timores, ac minas: sed quod talem stylum facilius capiant, aut eorum duritiei magis sit proportionatus. Quamuis autem ordinariè expediat in hoc foro verbis vti ciuilibus & amicis: ad incutiendum tamen retrorem huiusmodi Personis expedit interdum vti aliquibus horrendis, ac pungentibus. Quemadmodum S. Ioannes Baptista multos Pharisaeorum & Saducaeorum venientes ad Baptismum suum, compellabat h *progrediamur viperarum*: in ipse Christus Dominus noster *Phariseos appellabat Hypocritas & similes dicebat sepulchris dealbatis.* non tamen vtendum est hac seueritate in prima confessione; sed cum ex molli admonitione in prima confessione adhibita, non est secutus fructus, aut emendatio, vt apparet ex modo, quo Deus est vsus cum Cain: quem bis reprehendi: primum blandè, cum incipiebat inuidiae dare locum, dixit enim ei *k quare iratus es? Et cur comedit facies tua? nonne si bene egeris recipies: sin autem male, statim in sorsibus peccatum*

h Matt. 3. 7
i 0. 2. 23. 27

k Gen. 4. 11.

adriq

aderit? Sed sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius cum autem blanda hæc & amica admonitio non sufficeret, sed durior ac pertinacior ille euasisset, ad eum ut Abelem fratrem suum occideret: secundam adhibuit reprehensionem asperam valde ac pungentem: dixit enim ei: *vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram, quæ aperuit os suum, & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam, non dabit tibi fructus suos: vagus & profugus eris super terram.* Quamuis autem eam reprehensionis leuiteritatem propterea adhiberet: ut Cain mentis oculos aperiret, & peccati sui grauitatem agnoscens, culpam deprecaretur, ad eum tamen territum est, ut potius fiduciam amiserit impetrandæ veniæ: quamuis id quidem culpam suam euenerit, permittente id Deo, in penam eius duritiei. Confessarij autem ita debent duris corde metum incutere, eosque terrere, ut semper inuitent ad spem veniæ consequendam nisi ipsi velint sibi deesse, quemadmodum fecit *l Daniel*, postquam aperisset *Nabuchodonosori* supplicium & penam à Deo ipsi infligendam, propter ipsius scelera: statim enim medium ei proposuit, quo se posset à suis peccatis liberare.

SEPTIMUM documentum sit: quando penitens multa variaque peccata confitetur: non esse reprehendum confusè, & in genere de omnibus: nec in particulari, de singulis: sed accipienda duo aut tria grauiora, magisque perniciofa, premendo illum præcipuè circa illa; leuius autem reliqua attingendo. Doctrina enim vniuersalis solet esse parum utilis; quod si descendatur ad multa particularia, solet etiam esse valde grauis, applicata autem ad ea quæ sunt magis noxia, vtilior erit ac fructuosior. Cuius exemplum licet videre in prima reprehensione, quæ adhibita fuit in mundo ab ipso met Deo. Quamuis enim Adam & Eua multa peccata admisissent, superbiæ, infidelitatis, curiositatis, gulæ, & inobedientiæ: solum tamen eos reprehendit, quod *in ex ligno de quo præceperat eis ne comederent, comediissent*: in eo enim reliqua continebantur. Alia documenta & monita proponuntur, cum ageretur de Concionatoribus; & magis adhuc speciatim de Prælatibus in Tractatu ultimo.

(•)

l Daniel.
4.24.

in Gen. 3.1